

„Nu vorbim de viitor, ci de mai multe feluri de viitor“

Participarea președintelui F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, și a directorului J.C.C., Dalia Golda, la Programul 2007 al Centrului European de instruire pentru conducători de comunități evreiești „Leatid Europe“, între 30 noiembrie și 2 decembrie a.c., la Oxford, a constituit punctul de plecare al prezentului interviu acordat de președintele Federației revistei noastre.

- Prime impresii.

- Cursul s-a ținut într-un cadru foarte stimulant: un castel modern într-un loc situat în afara Oxfordului, la Yarnton Manor. A fost un timp binevenit pentru schimburi de idei și acumulări de experiențe, de întâlniri cu lideri comunitari din Elveția, Turcia, Marea Britanie, Spania, Rusia, Germania, Franța. Programul a fost foarte dens, având ca nucleu principal strategia de acțiune a conducătorilor evrei pentru menținerea și dezvoltarea vieții evreiești în comunitățile lor, în condițiile vitezei cu care se schimbă lumea. Important a fost faptul că am fost impulsi să gândim în perspectivă, ținând cont de specificul fiecărei comunități. Cursul ne-a deschis noi orizonturi, am fost familiarizați cu noi modalități de implicare în viața comunitară, ne-a facilitat contacte personale cu colegii din diferite țări europene. Desigur, meritul principal revine profesorilor.

- Câteva cuvinte despre profesori.

- Rafael Ramirez, originar din Mexic, este doctor în Știința Sistemelor Sociale al Universității din Pennsylvania (Wharton School), unde a fost cercetător la Centrul de Management și Știință Comportamentală. A fost profesor de management în peste 20 de țări. În prezent, este profesor de Management Strategic la Universitatea Oxford și este preocupat de cercetări în domeniul viitorologiei și al inovației în afaceri. Alberto Senderoy, directorul JOINT în Europa și America Latină, a fost de mai multe ori oaspete al obștii noastre. Ceea ce se știe mai puțin despre el este faptul că a editat o antologie de scurte povestiri evreiești și cronici de istorie a evreilor. Andres Spokoiny, născut la Buenos Aires, este director al „Leatid

Interviu cu deputat dr. AUREL VAINER, președintele F.C.E.R.

Europe“, director al JOINT pentru Țările Baltice și Kaliningrad și responsabil al JOINT Paris, în probleme de Planificare Strategică. Are studii iudaice și rabinice, este absolvent al Programului „Melton“ pentru Educație Iudaică în Diaspora al Universității Ebraice din Ierusalim.

- Ce înseamnă management strategic?

- Un management comunitar prin care-ți definești, din punct de vedere economic și

- În 20 de minute a trebuit să scriem cum va arăta comunitatea pe care o reprezentăm în 2030, după care a avut loc un dialog în care fiecare a trebuit să-și susțină punctele de vedere exprimate în „extemporal“. Unele erau mai optimiste, altele mai pesimiste. În ce mă privește, am încercat să spun *non multa sed multum* și m-a ajutat faptul că, personal, predau cursuri de strategie de marketing. Am avut mult de câștigat din discuțiile cu colegii, lideri comunitari europeni.

- Cum ați văzut comunitatea noastră în 2030?

- După cum știți, sunt un optimist. Am luat, în primul rând, în considerare perspectivele României ca stat membru în U.E.: asta înseamnă și posibilitatea de a circula a oamenilor, produselor, serviciilor. Apoi - dezvoltarea tehnologiilor pornind de la prezent: calculator, internet, telefon mobil. Am luat în calcul tradiția culturală ca și modernizarea educației iudaice. Mi-am exprimat speranța că, în 2030, antisemitismul va fi istorie. Deși perspectiva demografică nu este încurajatoare,

trebuiau alcătuite așa cum se fac piesele de teatru. Trebuia să ții seama de potențialul „actoricesc“ și cărui „public“ te adresași. Autorul unui scenariu trebuia să dispună de toate informațiile pentru a și-l construi. Una din modalitățile de informare era *brainstorming*-ul: expunerea unei probleme și opiniile fiecăruia pentru rezolvarea ei. Din discuțiile pentru elaborarea unui scenariu - gândiți-vă la exemplul de mai sus - am înțeles că noi nu vorbim de viitor, ci de mai multe feluri de viitor.

- Care sunt „actorii“ și „publicul“ la care v-ați gândit în ceea ce ne privește?

- Organizații evreiești ca A.E.R.V.H., A.S.R., O.T.E.R., Habad, Asociații ale israelienilor investitori în România ș.a. Am făcut o descriere literală și literară. A trebuit să relaționez toate elementele care se află în context. Apoi, pentru derularea acțiunii, a trebuit să-ți definești competențelor, să faci o prognoză asupra metamorfозelor care se vor petrece în România, pe fundalul intrării în U.E. Noi furnizăm valori de identitate iudaică: religioasă și culturală. Utilizatori - adică „publicul“ - sunt evreii care vin la comunitate, la sinagogă și care pot deveni creatori de valori identitare. Trebuie să fim conștienți că forța creativă se prelungește. Că, așa cum a reieșit și din pericopa citită la Șabat-ul petrecut la Yarnton Manor, despre întâlnirea între Iacov și Esav, nimeni nu e absolut pozitiv sau negativ. Că și contextul în care se derulează acțiunea se schimbă permanent. Valorile iudaice sunt străvechi, dar flexibile. De noi depinde să le aducem mereu la zi, fără a le schimba esența. Toată această complexitate a abordării strategice a managementului comunitar se sprijină pe prezent.

- Mai exact?

- Pe întâlnirile din trei în trei luni ale Consiliului de Conducere al F.C.E.R., în care au fost discutate și adoptate: programul de păstrare și valorificare a patrimoniului sacru, respectiv: refacerea sinagogilor pentru *minian*; pentru a fi mărturie ale istoriei noastre în România; pentru a intra în circuitul obiectivelor turistice; programe culturale; strategia „ușilor deschise“.

- Ce perspective concrete v-a deschis „Leatid Europe“?

- Proiecte de colaborare cu Federația Comunităților Evreiești din Spania, cu Comunitatea Evreiască din Turcia, cu Muzeul Evreiesc din Paris.

- Sentimentul dominant?

- Frățietatea.

IULIA DELEANU

- Ce se va întâmpla cu noi mâine?
- Tinerii și generația medie - mai mult de jumătate din totalul evreilor români
- Imperativul aducerii la zi a valorilor identitare iudaice

social, drumul în viitor, ținta pe care vrei să o atingi, mijloacele pe care le ai la dispoziție. Managementul strategic este un mod științific de abordare a modalităților de dănuire în viitor. Întrebarea esențială pentru orice lider comunitar este: ce se va întâmpla cu noi mâine? Nu avem dreptul să trăim la întâmplare. Profesorul Ramirez ne-a convins că este mai bine să acționăm nu doar de azi pe mâine, ci dintr-o perspectivă temporală. Ne-a arătat, printre altele, că managementul strategic nu este echivalentul abordării unor proiecte formale, fiindcă, de multe ori, viața te obligă la un exercițiu neformal de gândire. Cursul a fost interactiv.

- Un exemplu.

totuși, la o privire mai atentă, am constatat că tinerii și generația medie, la un loc, reprezintă mai mult de jumătate din populația evreiască actuală. O altă șansă de continuare a vieții evreiești în România este aceea că procesul de globalizare atrage după sine noi resurse umane în comunitatea noastră. De aceea am conchis că, în 2030, comunitatea va număra cam același număr de membri câți sunt în prezent. Un alt motiv de optimism mi-l oferă prezentul vieții comunitare puternice de la noi și soliditatea parteneriatului cu JOINT.

- Care dintre temele cursului de management strategic v-a reținut mai mult atenția?

- Cred că tema scenariilor. Scenariile

Dreptate și adevăr privind Sinagogile și Cimitirele Evreiești din România

Urmare din pag. 1 724 localități, dintre care doar în 148 localități mai trăiesc evrei.

Din analizele concrete privind Patrimoniul sacru existent, am ajuns la următoarele concluzii:

● pentru reabilitarea și conservarea patrimoniului sacru evreiesc sunt necesare mari eforturi umane și financiare, estimate la un necesar total de circa 50 mil. Euro;

● în primă urgență, sunt lucrări necesare pentru eliminarea numeroaselor deficiențe care contribuie la accentuarea degradării majorității sinagogilor și a cimitirelor;

● este necesară solicitarea și asigurarea sprijinului intern și internațional, pentru conservarea și îmbunătățirea situației actuale a patrimoniului iudaic de cult;

● în scopul identificării unor eventuale cimitire evreiești neînregistrate în evidențele noastre, se impune efectuarea de investigații, în localități rurale în care se știe că au trăit evrei, cu multe zeci de ani în urmă.

Împreună cu colegii mei din Conducerea Federației și din compartimentele cu atribuții privind patrimoniul sacru evreiesc, în prima jumătate a anului 2006 am elaborat un *Program de măsuri privind cimitirele evreiești din România*, prezentat la Reuniunea Consiliului de Conducere al Federației Comunităților Evreiești din România, din 10 iulie 2006 și adoptat în consecință.

Programul de măsuri prevede *acțiuni diverse*, precum:

- obținerea sprijinului autorităților centrale și locale;
- identificarea cimitirelor evreiești necuprinse în baza de date a Federației Comunităților Evreiești din România;
- eliminarea vegetației sălbătice din cimitirele evreiești;
- asigurarea pazei și supravegherea cimitirelor;
- actualizarea bazei de date privind cimitirele evreiești;
- identificarea unor posibilități de realocare a veniturilor din bugetul F.C.E.R. și al Comunităților pentru realizarea unor lucrări de primă urgență la cimitirele evreiești;

● constituirea Fondului Umanitar „Cimitirele Evreiești din România“.

Am acționat și am obținut includerea în Planul Național de Restaurare a unor lucrări importante la sinagogile din Orăștie (lucrare finalizată în anul 2007), Iași și Piatra Neamț, precum și alte lucrări prin grija autorităților locale;

Am inițiat și înaintat la Guvern un *Memorandum* cuprinzând propunerile Federației Comunităților Evreiești din România, pentru protejarea patrimoniului iudaic, ca parte a patrimoniului național, care s-a concretizat prin H.G. nr. 544/6 iunie 2007, obținându-se suma de 400.000 lei pentru lucrări de reparații urgente la 14 obiective de cult - șase sinagogi și opt cimitire.

Totodată, Guvernul României a înființat Comisia mixtă pentru sprijinirea conservării patrimoniului sacru iudaic, având în componența sa reprezentanți ai Ministerului Culturii și Cultelor, Ministerului de Interne, precum și ai Federației Comunităților Evreiești din România.

Tot în anul 2007, s-a încheiat un Protocol cu Fundația „Caritatea“, prin care aceasta ne acorda sprijin financiar de 1.000.000 USD - pentru lucrări la sinagogi și cimitire.

S-a trecut la execuția unui număr important de lucrări de mare complexitate și cu un nivel ridicat de intervenție.

Se pot menționa câteva elemente edificatoare:

● Cu ajutorul Primăriei Municipiului București se efectuează lucrări de refacere a gardurilor, precum și alte lucrări de reparații la cele trei cimitire evreiești din București.

● În prezent, se află în curs de elaborare Programul pentru anul 2008, vizând noi măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de reabilitare a sinagogilor și cimitirelor evreiești din resurse proprii ale Federației Comunităților Evreiești din România și din sprijinul financiar obținut de la Fundația „Caritatea“; în anii 2006 și 2007 s-au efectuat numeroase și diverse lucrări pentru sinagogi și cimitire, însumând cca. 765.000 USD, alte lucrări aflându-se în curs de execuție.

● Sunt în curs lucrări de consolidare, reconstruire și modernizare la importante monumente istorice din patrimoniul

evreiesc (Sinagoga Mare din Iași, Sinagoga din lemn din Piatra Neamț, construită în secolul 18, Sinagoga din Orăștie - lucrare finalizată în 2007, etc. Menționăm că în cursul anului 2007, în urma lucrărilor efectuate, s-au reînscris Sinagoga Mare din București, Sinagoga din Botoșani, Sinagoga din Ploiești).

Comparativ cu anul 2000, pentru cimitirele evreiești s-au efectuat reparații și lucrări de întreținere în valoare de 12,8 mii USD (27 de lucrări), în anii 2006 și 2007 s-au efectuat 120 de lucrări, în valoare de 288 mii USD.

Comparativ cu anul 2000, la capitolul sinagogi, în următorii cinci ani, s-au efectuat lucrări în valoare de 44.000 USD, iar în anii 2006 și 2007 s-au efectuat 82 lucrări, în valoare de 477.000 USD

La aceste sume se adaugă lucrări de reparații la sinagogi sponsorizate și coordonate de MCC-SSC și de către autorități locale în perioada 1995-2007 în valoare de 805.000 USD.

Așadar, în nici un caz, nu poate fi vorba de neglijența Federației Comunităților Evreiești din România, a Comunităților Evreiești din teritoriu sau a Președintelui Federației Comunităților Evreiești din România, în ce privește menținerea, păstrarea și modernizarea patrimoniului sacru mozaic.

Mai mult, menționez că am adresat, ca Președinte al Federației Comunităților Evreiești din România, un APEL către evreii originari din România, pentru sprijinirea acțiunilor foarte dificile destinate conservării, întreținerii și punerii în valoare a moștenirii iudaice din România, creată în decursul veacurilor de către evreii care au trăit pe aceste meleaguri.

În puținele cazuri de *închiriere sau vânzare* a unor părți din cimitire sau terenuri anexe, s-a ținut cont de regulile canonice ale Cultului Mozaic, obținerea în prealabil a autorizării Cancelariei Rabinice.

În mod practic, în anul 2005, a avut loc o vânzare la Comunitatea din Huși (teren complet separat de cimitir cu gard din stâlpi de beton și sârmă ghimpată, aflat la distanță de 4 m de cele mai apropiate morminte), în 2004, la Comunitatea Focșani (fost teren administrativ cu grajduri, hambar și casa paznicului, despărțit prin gard viu de zona cu morminte) și la Comunitatea din Bistrița - Cimitirul din Beclean (zonă liberă de morminte, cercetată la 28 iunie 2004 prin săpături cuprinzătoare sub îndrumarea Rabinului ortodox din Ierusalim Asher Ehrenfeld).

Precizăm că în nici un caz, *nu au fost vândute porțiuni de cimitire cu oseminte umane evreiești.*

Sperăm că informațiile adevărate pe care le-am comunicat sunt în măsură să permită cititorilor o mai bună înțelegere a problemelor și de a fi mai aproape de dreptate și adevăr.

În numele Comitetului Director al F.C.E.R.,
Deputat dr. AUREL VAINER,
Președinte